

paggampan natin ng mga kaparehong gawain at nagkakaisa tayo sa ipapalaganap nating mga aral at kwento sa ibang hindi nakasama sa rali,” dagdag ni Aling Wena.

Sumabat naman kaagad si Aling Tess. “Aba! Kung sa kwento lang naman, marami akong maibabahaging masasayang karanasan doon sa rali! At, sapat-sapat ang pagkain kaya hindi ako nagutom! At, alam n’yo ba na nakita at nakakwentuhan ko doon yung kumare kong taga kabilang bayan? Naku! Kahit pala talaga saan, mga tarantado yang mga militar..”

Alas dos pa lang ng umaga gising na sina Mang Ute upang siguruhin kung ilan ba talaga ang sasama. Nakaparada na sa labas ng *barangay hall* ang tatlong dyip na sasakyan ng mga dadalo.

“Baba! Tsekpoynt ‘to!” paasik na sabi ng militar.
“Ano yun? Mga militar? Naku! Baka hindi tayo paabantehin,” may halong pangambang banggit ni Aling Tess.
“Bakit po, ser? May problema ba?” tanong ni Kagawad Meneses na agad bumaba sa dyip.
“Saan ang punta n’yo? Mga NPA kayo ano?” Kinwelyuhan ng militar si Kagawad Meneses habang ini-interoga.
“Hindi po, ser. Dadalo lang po kami sa rali. Araw po kasi ngayon ng karapatang pantao,” malumanay na paliwanag ni Kagawad Meneses kahit tabingi na ang kanyang mga salamin sa mata dahil sa biglang pag-sunggab ng militar.
“Uy, ser, ‘wag n’yo naman pong saktan ang kasamahan namin!” Kahit medyo nanginginig ang boses, ipinagtanggol pa rin ni Aling Saling si kagawad. Ang mga magra-rali ay nagtitinginan habang sumasang-ayon sa sentimyento ni Aling Saling.
“Inutusan kayo ng mga NPA ano? Buti pa wag na kayong dumiretso! Manggugulo’t mag-iingay lang naman kayo,” parang walang narinig na sabi ng isa pang militar habang nakatutok ang armalayt sa loob ng dyip.
“Ser, wala pong nag-utos sa amin. Pero kung hindi n’yo po kami padidiretsuhin, e, dito na lang po kami sa harap ng detatsment ninyo magpoprograma,” patuloy ni Kagawad.
“Oo nga! Oo nga!” susog ng mga taumbaryong nasa dyip. Nakatingin na rin ang mga sakay ng ilang pampasaherong sasakyan na tumigil sa likod ng mga dyip ng mga magra-rali.
Mukhang nabahala ang mga militar sa ipinakitang katatagan ng mga magra-rali. “O sige, pwede na kayong tumuloy. At tumahimik na rin kayo! Para na kayong kinakatay diyan,” panunuya ng militar.

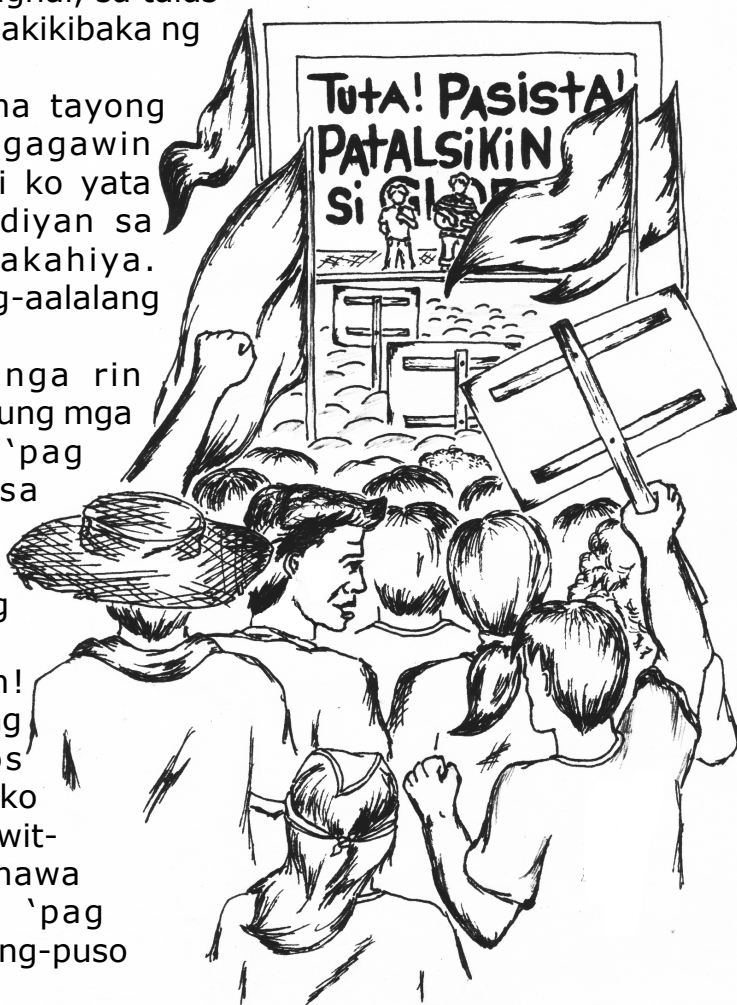
"Pahirap sa masa! Patalsikin si Gloria! "

"Hoy! Ang iingay n'yo!" Nang-aasar na sigaw ng isang nanonood ng rali sa tabi ng kalsada. Ngunit natahimik din siya nang bigyan siya ng polyetong babasahin. Dumadagundong ang protesta ng sobra sa limang libong nagmamartsa sa mga kalsada. Kulay pula ang lansangan dahil sa mga militanteng bandilang iwinawagayway hanggang sa mayor na plasa, kung saan ilinunsad ang isang programa. Sari-saring mga plakard at istrimer ang nagpapahayag ng pagkundera sa Balikatan at nananawagan ng pagpapatalsik kay Gloria sa pwesto. Hindi rin nagpahuli ang mga kanta, dula at awit-galaw na itinanghal, sa talas ng pagpapakita ng pakikibaka ng mamamayan.

"Alfie! Malapit na tayong tawagin! Ano'ng gagawin natin? Parang hindi ko yata kayang kumanta diyan sa entablado. Nakakahiya. Andaming tao," nag-aalalang sambit ni Rene.

"Sa tingin ko nga rin makakalimutan ko yung mga kords ng kanta 'pag andyan na tayo sa entabalado," sagot ni Alfie habang pinagpapawisan ng ga-munggo.

"Ayos lang yun! Noong una rin naming pagtanghal, halos tumiklop ang tuhod ko sa sobrang kaba. Awit-galaw kasi ang ginawa namin. Pero 'pag nagsimula na at buong-puso

ang pagtatanghal mo, kayang-kaya naman pala. Tsaka, di ba, hindi nga tayo natatakot na kumilos para patalsikin si Gloria tapos pagkanta lang, aatrasan natin?" himok ni Junie, isang aktibistang kabataan na galing din sa kanayunan.

Mukhang nakumbinsi naman ang dalawa dahil nang tawagin na sila, lumunok at huminga lang ng malalim sina Rene at Alfie, at walang pagtutol na dumiretso na sila sa entablado.

.....

"Uy Mareng Tess! Anong ginagawa mo dito? Sinong mga kasama mo? Naku! Antagal na rin nating hindi nagkita," bati ni Aling Dina sa dati niyang kapitbahay.

"Mareng Dina! Inimbitahan kasi kami ng Samahan ng mga Magsasaka! Narinig din namin sa radyo ang imbitasyon para dumalo dito sa rali," paliwanag ni Aling Tess.

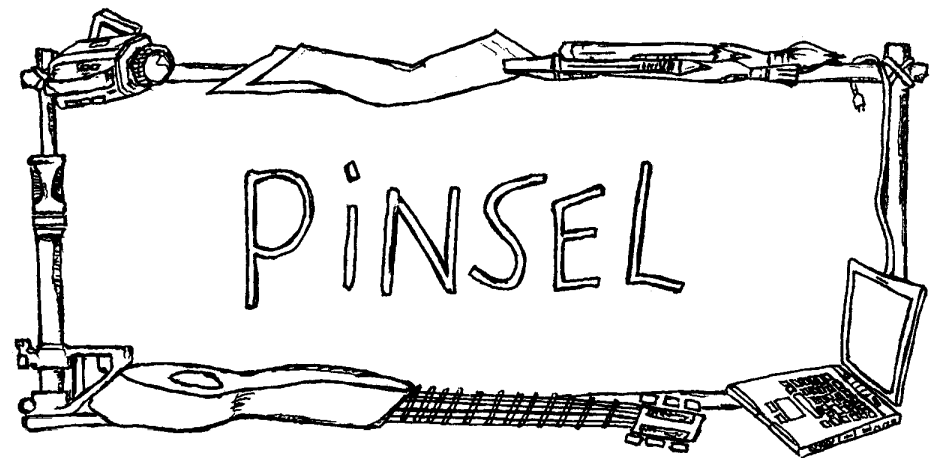
"Kumain ka na ba? Meron pa ditong *ibos*. Busog na busog pa nga ako sa pinananghalian namin kanina," tuluy-tuloy na sabi ni Aling Tess habang pinupunasan ang pawis sa kanyang bilugang mukha. "Alam mo kasi Mare, doon sa baryong linipatan namin ng kumpare mo, e, may planong tayuan na naman ng detatsment ng militar. Aba! Hindi kami makakapayag! Alam mo bang nuong tinayuan yun ng mga hinayupak na militar, sari-saring pang-aabuso ang ginawa! Hanggang ngayon nga, marami pa ring utang sa mga tindahan doon ang hindi pa binabayaran ng mga army."

"Ay naku Mareng Tess! Halos ganyan din ang karanasan namin kapag nag-ooperasyon ang mga militar. Mga abusero talaga! Kaya nga nagpursige talaga kaming dumalo sa raling ito. Akala 'ata nila, mananahimik na lang yung mga taumbaryo nang basta na lang. Hindi pupwede yun," pagtatapos ni Aling Dina na halos lumabas ang litid sa leeg sa sobrang ngitngit sa mga militar

.....

"Mga kasama, mas maganda sigurong dito pa lang sa dyip, tasahin na natin ang ating aktibidad bago tayo magsi-uwian," mungkahi ni Kagawad Meneses at ng iba pang mga tim lider sa bawat dyip.

"Maganda yan at nang mahalawan kaagad natin ng mga aral ang ginawa natin. Para sa susunod, mas mahusay na ang

DADALHEYN
KOW SA US
ITONG
FILIPINA PARA
GEYWING ALILA
EYSTE,
ASAWA

SER,
SULAT
GALING SA
MISIS NYO
SA US.

